

Θέμα: Οικονομία – Διαρροή εγκεφάλων

Αναξιοκρατία και διαφθορά διώχνουν τα καλύτερα μυαλά

Ούτε καν στην Ευρωπαϊκή Ένωση! Προς τα Αραβικά Εμιράτα και τη Σαουδική Αραβία στρέφονται πλέον οι νέοι επιστήμονες για να βρουν δουλειά.

Ούτε καν στην Ευρωπαϊκή Ένωση! Προς τα Αραβικά Εμιράτα και τη Σαουδική Αραβία στρέφονται πλέον οι νέοι επιστήμονες για να βρουν δουλειά. Αυτή τη στιγμή υπολογίζεται ότι μια... πόλη αποτελούμενη από σχεδόν 200.000 έλληνες επιστήμονες έχει βρει καταφύγιο στο εξωτερικό. Η βασική αιτία της μετανάστευσης δεν είναι μόνο, όπως πιστεύεται, η εκτόξευση της ανεργίας και η ύφεση της ελληνικής οικονομίας. Πρόσφατες έρευνες δείχνουν ότι το 40% όσων επέλεξαν να φύγουν αναφέρει ως βασικότερο λόγο τη διαφθορά και την αναξιοκρατία. Στις ίδιες έρευνες σχεδόν οι μισοί δηλώνουν ότι κίνητρο για την επιστροφή τους είναι η... νοσταλγία για τον ανέμελο ελληνικό καιρό. Ίσως γιατί διαπιστώνουν ότι το φαινόμενο της «διαρροής εγκεφάλων» παραμένει, παρά τις μεγαλοστομίες των κομμάτων, μια αναπάντητη πρόκληση.

Η Ελλάδα των μνημονίων, σε αντίθεση με την Ελλάδα της Ακαδημίας του Πλάτωνα και του Λυκείου του Αριστοτέλη, που υπήρξε πόλος έλξης των επιστημόνων της εποχής, είναι μια χώρα που παρακολουθεί ανήμπορη τη διαρροή του επιστημονικού της προσωπικού, η οποία απειλεί ευθέως τη δυνατότητά της να κερδίσει το στοίχημα της προσέλκυσης επενδύσεων. Αραγε, πόσο ελκυστικός επενδυτικός προορισμός είναι ένας τόπος τον οποίο ένα μεγάλο μέρος του επιστημονικού του προσωπικού στην πλέον παραγωγική ηλικία έχει επιλέξει να εγκαταλείψει;

«Brain drain» α λα ελληνικά

Το ελληνικό «brain drain» (ο όρος χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά το 1963 για να περιγράψει την τάση των βρετανών επιστημόνων να μεταναστεύουν στις ΗΠΑ) εκδηλώθηκε με τρόπο έντονο τα πρώτα μνημονιακά χρόνια και έπληξε κυρίως τις ηλικίες μεταξύ 25 και 39 χρόνων.

Σύμφωνα με την έκθεση της Τράπεζας της Ελλάδος για το 2015, ο αριθμός των νέων ηλικίας 25-39 ετών που έφυγαν από την Ελλάδα την περίοδο 2008-2013 ανέρχεται σε «σχεδόν 223.000» νέους. Η έρευνα του καθηγητή του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας **Λόη Λαμπριανίδη** για την LSE, που ολοκληρώθηκε τον Ιούνιο του 2015, δείχνει ότι ο αριθμός των Ελλήνων πτυχιούχων που ζουν και εργάζονται στο εξωτερικό ανέρχεται στις 185.338. Οι 139.041 από αυτούς έφυγαν μετά το 2010. Πάνω από το 70% όσων έφυγαν είναι κάτοχοι διδακτορικού και μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών.

Η μαζική έξοδος των Ελλήνων επιστημόνων στο εξωτερικό ερμηνεύθηκε αρχικά ως μια αντίδραση στην εκτίναξη της ανεργίας και στη βύθιση της οικονομίας στην ύφεση. Ωστόσο, τα στοιχεία της έρευνας της ICAP Group, που πραγματοποιήθηκε για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά σε ένα δείγμα 853 επιστημόνων σε 49 χώρες του κόσμου δίνουν μια διαφορετική εικόνα.

Το 40% των ερωτηθέντων ανέφεραν ως κύριο λόγο που τους ώθησε στην πόρτα της εξόδου από την Ελλάδα την *αναξιοκρατία* και τη *διαφθορά*. Ακολούθησαν η *οικονομική κρίση* (37%), η *προοπτική εξέλιξης* (34%) και η *αδυναμία εύρεσης εργασίας* (24%). Είναι αξιοσημείωτο ότι η διαφθορά και η αναξιοκρατία ήταν στην κορυφή της σχετικής λίστας και το 2015, παρά το γεγονός ότι ο κατάλογος των ερωτηθέντων ανανεώθηκε κατά 60%. Είναι επίσης χαρακτηριστικό ότι, ενώ στην έρευνα του 2015 το ποσοστό όσων ήταν στην κατηγορία παραμονής στη χώρα για διάστημα 0-2 έτη ήταν 25%, το 2016 ανήλθε σε ποσοστό 36%, δείγμα του ότι η διαρροή νέων επιστημόνων συνεχίζεται αμείωτη.

Ακόμη μεγαλύτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι απαντήσεις για τα κίνητρα επιστροφής στην Ελλάδα. Το 50% των ερωτηθέντων απάντησε «το κλίμα», το 41% «η βελτίωση της οικονομικής κατάστασης», το 39% «η ύπαρξη ανάλογων αποδοχών», ενώ ένα ποσοστό 21% δηλώνει ότι δεν σκοπεύει να επιστρέψει στην Ελλάδα. Αν σε αυτούς προστεθεί και το ποσοστό όσων θέλουν αλλά δεν βλέπουν επιστροφή, το ποσοστό ανεβαίνει στο 35%. Στα στοιχεία αυτά θα πρέπει να προσμετρηθεί και η αυξανόμενη τάση των αποφοίτων των ελληνικών πανεπιστημίων για αναζήτηση μιας καλύτερης επαγγελματικής προοπτικής στο εξωτερικό, όπως έδειξε πρόσφατη έρευνα της Κάπα Research. Επτά στους δέκα αποφοίτους επιθυμούν να φύγουν στο εξωτερικό για να εργαστούν.

Το ΕΣΥ πάει... Αραβικά Εμιράτα

Από το βήμα του Περιφερειακού Ιατρικού Συνεδρίου που διεξήχθη πρόσφατα στη Θεσσαλονίκη ο υπουργός Υγείας **Ανδρέας Ξανθός** χαρακτήρισε τη φυγή των επιστημόνων στο εξωτερικό «μεγάλη απειλή» για τη βιωσιμότητα του ΕΣΥ. Δεν υπερέβαλε. Με βάση τα στοιχεία που υπάρχουν, ο πρόεδρος του Ιατρικού Συλλόγου **Γιώργος Πατούλης** εκτιμά ότι τα χρόνια της κρίσης έχουν φύγει στο εξωτερικό περίπου 8.000 γιατροί με κατεύθυνση κυρίως τη Γερμανία και τη Βρετανία, χώρες που απορροφούν πάνω από το 50% όσων μεταναστεύουν. Για πολλούς από αυτούς η προοπτική επανόδου δεν είναι ορατή. *«Πολύ δύσκολα θα επιστρέψουν. Δεν πρόκειται για ανθρώπους που θέλουν να συνεχίσουν τις σπουδές τους αλλά για επιστήμονες που αναζητούν μόνιμη εργασία. Επιπλέον, τι να έλθουν να κάνουν; Δεν υπάρχει στρατηγική και αξιοκρατία στο σύστημα. Η αξία του έλληνα γιατρού έχει αναγνωριστεί στο εξωτερικό. Αυτό εξηγεί ότι, εκτός από τις χώρες της Δυτικής Ευρώπης, βλέπουμε να εκδηλώνεται ενδιαφέρον από χώρες όπως η Σ. Αραβία και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα»* λέει στο «Βήμα» ο κ. Πατούλης.

Είναι χαρακτηριστικό ότι από τον Ιανουάριο του 2015 ως και τον Μάιο του 2016 58 γιατροί μετανάστευσαν στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα ενώ άλλοι 28 επέλεξαν τη Σαουδική Αραβία. Οι Έλληνες γιατροί ενδεχομένως να συναντηθούν με τους δεκάδες αρχιτέκτονες και μηχανικούς που εργάζονται στις χώρες της Μ. Ανατολής. Όπως αναφέρεται χαρακτηριστικά, τα τελευταία χρόνια στις χώρες του Κόλπου έκαναν την παρουσία τους αρκετά ελληνικά μελετητικά γραφεία.

Βέβαια, σε αντίθεση με τους γιατρούς που επιλέγουν να ενταχθούν στα συστήματα υγείας των χωρών αυτών και να μείνουν μόνιμα, η παρουσία των μηχανικών και αρχιτεκτόνων στις χώρες αυτές σχετίζεται με τη δραστηριότητα των ελληνικών κατασκευαστικών και σε αρκετές περιπτώσεις έχει προσωρινό χαρακτήρα. Πόσοι επέλεξαν να μείνουν μόνιμα στις

χώρες αυτές αλλά και σε άλλες χώρες; Ασφαλής εκτίμηση δεν μπορεί να υπάρξει. Ενα στοιχείο πιθανότατα να είναι ο αριθμός όσων επιλέγουν να διαγραφούν από το επάγγελμα. Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΤΕΕ, ο αριθμός αυτός παρουσιάζει δραματική αύξηση. Από 2.000 το 2014 έφτασε τις 4.000 το 2015 και εκτιμάται ότι θα ξεπεράσει τις 5.000 το 2016. Ωστόσο, δεν μπορεί να προσδιοριστεί πόσοι από αυτούς διαγράφονται από τα μητρώα λόγω μόνιμης εγκατάστασης στο εξωτερικό και πόσοι επειδή πράγματι αποσύρονται από το επάγγελμα εξαιτίας της βαριάς φορολόγησης και του νέου Ασφαλιστικού.

Πηγή: <https://www.tovima.gr/2016/05/28/society/anaksiokratia-kai-diafthora-diwxnoyn-ta-kalytera-myala/>